

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 570/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sote-henkilöstöä koskevan tartuntatautilain väliaikaisen pykälän 48 a kumoamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Päivi Räsänen /kd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 570/2022 vp:

Miksi hallitus ei poista tartuntatautilain väliaikaista pykälää 48 a välittömästi, sillä pykälällä ei ole välttämättömiä lääketieteellisiä perusteita?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tartuntatautilain väliaikaisesti voimassaolevassa 48 a §:ssä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajalle velvollisuus varmistaa covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiiden asiakkaiden ja potilaiden terveys ja turvallisuus heidän käyttäessään heille välttämättömiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Sääntelyn tarkoituksena on suojata koronatartunnoilta erityisen haavoittuvassa asemassa olevia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaita ja potilaita, joille sairastuminen voisi olla jopa kuolemaan johtavaa.

Pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, joihin liittyy lähikontaktin aiheuttama tartunnan riski edellä mainittuihin riskiryhmiin kuuluville asiakkaille ja potilaille, saa vain erityisestä syystä käyttää sellaista henkilöä, jolla ei ole joko rokotuksen tai alle kuusi kuukautta aiemmin sairastetun taudin antamaa suojaa covid-19-tautia vastaan. Pykälän 2 momentissa säädetään työnantajan oikeudesta käsitellä sellaisia työntekijän tai työharjoittelussa olevan opiskelijan terveystietoja, jotka koskevat tämän soveltuvuutta pykälän 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin. Pykälän 3 momentissa säädetään toisaalta työnantajan ja toisaalta työntekijän asemasta tilanteessa, jossa työntekijä ei puuttuvan rokotesuojan tai sairastetun taudin antaman suojan vuoksi täytä pykälän 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Pykälä mahdollistaa työntekijän palkanmaksun keskeyttämisen tilanteessa, jossa ei olisi erityistä syytä suojaamattoman henkilöstön käytölle, mutta myöskään muuta työntekijälle soveltuvaa työtä ei olisi tarjolla tai työntekijä ei sellaista ottaisi vastaan. Palkanmaksun keskeyttäminen on kuitenkin viimesijainen keino ja ensisijaisesti tulisi laajasti selvittää mahdollisuudet tarjota henkilölle muuta työtä. Covid-19-suojan puuttuminen ei kuitenkaan muodosta työnantajalle työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 2 §:n mukaista irtisanomisperustetta.

Tartuntatautilain väliaikaisesti voimassa oleva 48 a § mahdollistaa myös muun kuin covid-19-rokotuksen saaneen tai covid-19-taudin sairastaneen henkilöstön käytön tilanteessa, jossa pykälän 1 momentissa säädetty edellytykset täyttävää henkilöstöä ei ole saatavilla – pykälä ei siis mahdollista palvelujen supistamista tai karsimista tällaisessakaan tilanteessa.

Tartuntatautilain toistaiseksi voimassaolevassa 48 §:ssä säädetään, että työntekijällä ja työharjoitteluun osallistuvalla opiskelijalla on oltava rokotuksen antama suoja myös muun muassa influenssaa vastaan. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on myös 2.9.2022 antamassaan lausunnossa (THL/3109/4.00.00/2022) puoltanut covid-19-rokotteiden sisällyttämistä potilaita kohtaavilta ammattihenkilöiltä edellytettävien rokotteiden joukkoon pysyvästi sen jälkeen, kun niillä on tavallinen myyntilupa.

Koronaministerityöryhmä on lokakuussa linjannut, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden suojaamista covid-19-taudilta koskevaan 48 a §:ään ei esitetä jatkoa, ja se kumoutuu vuodenvaihteessa. THL:n esittämää koronarokotusten lisäämistä tartuntatautilain 48 §:ään koskeva säädösvalmistelu on käynnissä osana tartuntatautilain kokonaisuudistusta. Ministerityöryhmän päätöksestä on tiedotettu 27.10.2022.

Covid-19-rokotteet suojaavat edelleen koronavirustaudilta ja erityisesti sen vakavilta muodoilta. Rokotteen suojateho vakavaa koronavirustautia vastaan säilyy valtaosalla väestöstä erittäin hyvänä ainakin kuuden kuukauden ajan. THL:n mukaan rokotus ehkäisee myös viruksen tarttumista, vaikka teho tartuntaa vastaan hiipuu asteittain muutaman kuukauden aikana eikä se estä tartuntoja kokonaan.

Covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiiden asiakkaiden ja potilaiden suojaaminen covid-19-taudilta on edelleen ajankohtaista. Vaikka covid-19-rokotteet eivät estä kaikkia covid-19-tartuntoja, voivat ne kuitenkin estää osan niistä. Sosiaali- ja terveystalvikuja käyttävän covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiin asiakkaan ja potilaan näkökulmasta lisäsuoja vakavaa ja jopa yksilölle hengenvaarallista tautia vastaan voi olla hyvinkin merkityksellinen.

Helsingissä 21.11.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru